KRONIEKEN EN MEDEDELINGEN

1. 4e Europees Congres van de Regional Science Association

Van 14 tot 17 juli 1964 werd te Gent het 4e Europees Congres van de Regional Science Association gehouden. De organisatie van dit congres was verzekerd door het Seminarie voor Toegepaste Economie bij de Rijksuniversiteit te Gent. Na Den Haag, Zürich en Lund viel aldus aan Gent de eer te beurt het ontmoetingspunt te zijn voor vooraanstaande wetenschapsmensen op het terrein van de regionale wetenschappen en de streekontwikkeling.

Het congres telde een honderdtal deelnemers uit 21 verschillende landen, nl. Bulgarije, Canada, Columbië, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Ghana, Griekenland, Italië, Japan, Luxemburg, Nederland, de Philippijnen, Polen, Turkije, Venezuela, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zweden en België.

De eerste vergadering, voorgezeten door Prof. Dr. A. J. VLERICK die het congres opende, stond in het teken van de theorie van de regionale analyse. W. ISARD van de Universiteit van Pennsylvania ontwikkelde in een belangrijk rapport een algemeen sociaal, politiek en economisch evenwichtsmodel der interregionale betrekkingen. Reeds eerder ontworpen modellen van hemzelf en van ARROW en DEBREU werden verder uitgewerkt door het inschakelen van niet-economische factoren, zoals welzijn, aanzien, solidariteitsgevoel en macht. Dergelijke factoren zijn immers ook bepalend bij het nemen van beslissingen inzake lokalisatie van bedrijven, investeringen, enz.

De economie van de Gemeenschappelijke Markt vormde het onderwerp van de volgende twee rapporten. Met de regionale inkomensverschillen als voorbeeld, vergeleek E. OLSEN, van de Universiteit van Kopenhagen, de benaderingswijze van de theorie van de internationale handel met die van de regionale economie. Beide leiden immers niet noodzakelijk tot dezelfde conclusies. Het marktmechanisme moet, volgens de theorie van de internationale handel, een nivellering van de inkomens meebrengen bij het tot stand komen van een gemeenschappelijke markt. De regionale economie daarentegen is niet van dit automatisme overtuigd en voorziet een grotere rol voor de regionaal-economische politiek. R. FUNCK van de Technische Hogeschool van Karlsruhe onderzocht dan de invloed van de gemeenschappelijke markt op de industriële lokalisatie en op de verkeersstromen.

Het gebruik van wiskundige modellen in regionale planning vormde een volgend thema. V. S. DADAYAN, van de Academie voor Wetenschappen van Moscou, had een verslag ingestuurd over : „A model of interregional relationships in a single-system optimum plan of the economy". Hierin behandelde hij de ontwikkeling van één enkel planningsysteem voor de

gehele Russische economie. Dit vereist immers een complex van economisch-wiskundige modellen wegens het bestaan van verschillende beslissingsniveau's. Een interessant aspect van zijn model lag in het interpreteren van bepaalde economische problemen in termen van de speltheorie.

De economische betrekkingen die verband houden met b.v. produktie-planning kunnen beschreven worden in een lineair programmeringsmodel van grote omvang. Voor de uitwerking moeten dergelijke modellen echter ontbonden worden in verschillende submodellen. Een methode hiervoor werd besproken door T. KRONSJÖ van het Nationaal Instituut voor Planning van Caïro in een ingestuurd rapport over „Iterative price and quantity determination for short-term production and foreign trade planning".

De regionaal-economische politiek vormde een vierde thema. T. REINER van de Universiteit van Pennsylvania behandelde diverse beslissingscriteria in nationale en subnationale planning. Een praktisch voorbeeld werd behandeld door A. KIISKINEN die de regionale politiek en problemen in Finland behandelde.

Als voorbeeld van regionale research en planning werd het streekplan voor Oost-Vlaanderen besproken. Na een algemene voorstelling door Prof. Dr. A. J. VLERICK, Directeur van het Seminarie voor Toegepaste Economie, werden door M. ANSELIN, A. G. BUYST en J. MATON diverse aspecten van dit werk toegelicht.

Een belangrijk deel van het regionaal-economisch onderzoek is momenteel gericht op de verkeersanalyse en -prognose. Ook op het congres werd dit thema behandeld. E. SYLVÉN van het Planbureau van Gotheburg besprak de verschillende opvattingen en benaderingswijzen dienaangaande. Een door de Rand Corporation ontworpen wiskundig model, bruikbaar voor verkeersprognoses, werd besproken door J. F. KAÏN van de U. S. Luchtmacht-academie van Colorado.

Een laatste thema ten slotte betrof de lokalisatietheorie en de regionale analyse. V. V. KOSSOV, eveneens van de Academie voor Wetenschappen van Moscou, had een schriftelijk verslag opgestuurd betreffende de regionale interindustriële produktie- en distributiebalansen van de Sovjet-Unie. R. LACHÈNE van de Société d'Economie et de Mathématique Appliquées van Parijs legde in een rapport over „Networks and the location of economic activities" het verband tussen het verkeerswegennet en het economisch groeiritme van een streek en paste dit toe op de Franse economie.

Op donderdag 16 juli 1964 werd voor de deelnemers aan dit congres door het Bestuur van de Gentse Haven, de directies EBES en SIDMAR, de Rijkswaterstaat en het Seminarie voor Toegepaste Economie, een geleid bezoek aan de havenuitbreiding te Gent, de industriezone langs het Kanaal Gent-Terneuzen en de sluiswerken te Terneuzen georganiseerd.

Naast het openingsbanket aangeboden in de gewezen St. Pietersabdij, werden de congressisten eveneens plechtig ontvangen door de Rector van de Rijksuniversiteit te Gent, de Goeverneur en de Bestendige Deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen en het Stadsbestuur van Gent.

W. R.

2. Congres van het Institut International de Finances Publiques (Budapest 14-16 September 1964)

Het XXste congres van het Institut International de Finances Publiques had dit jaar, van 14 tot 16 september, plaats in het gebouw van de Academie der Wetenschappen te Budapest. De werkzaamheden werden geleid voor de voorzitter van het Instituut, Prof. Dr. B. SCHENDSTOK, opvolger van onze betreurde landgenoot Prof. M. MASOIN.

Het tema was : „De bijdrage van de publieke financiën tot de verwezenlijking van stabiele en evenwichtige economische groei". Over dit tema werden 15 nationale verslagen neergelegd : 10 voor de westelijke landen, 5 voor de oostelijke landen. Ieder van deze verslagen analyseert het centrale tema aan de hand van de ervaringen eigen aan een bepaald land. Voor beide groepen van landen werd een algemeen verslag opgesteld. Voor de westelijke landen is dit van de hand van E. VESSILIER en P. FONTANEAU (Parijs). Het algemeen verslag voor de landen van het oostelijk blok werd geschreven door Dr. O. GADO (Budapest). Opmerkelijkerwijze — hoe kan het anders ! — gewagen wij ook hier van blokken. Tijdens de congreszitting kwam zulks wel duidelijk tot uiting. De debatten werden hoofdzakelijk per „blok" gevoerd; binnen ieder „blok" was een werkelijk gesprek mogelijk. Impliciet werd het bestaan van een scheidingslijn aanvaard. De deelnemer van een bepaald „blok" was uiteraard belangstellend voor hetgeen de deelnemers van de overzijde mededeelden. Hieruit kon dan ook eenieder weer profijt halen.

De rapporten van de westelijke groep, te oordelen naar de structuur en de strekking van het eerste samenvattende verslag, stonden kennelijk in het teken van de momentele problematiek. Hoe kan men inflatoire spanningen bestrijden in een volkshuishouding met overwegend markteconomische oriëntering en die ten naaste bij volledige tewerkstelling kent ? Het klassieke arsenaal van middelen ter regeling van vraag- en aanbodcomponenten werd hierbij opnieuw voor het voetlicht gebracht. Wel werd „nebenbei" het verschil in probleemstelling in de ontwikkelingslanden, bij wijze van contrast en vrij algemeen, onderstreept. De discussie draaide vanzelf om concepten zoals „stabiliteit", „evenwichtigheid", „groei" en de relatieve doelmatigheidsgraad van verschillende ingrepen. Het algemeen verslag legde vooral de nadruk op de volgende punten :

— het fundamentele onderscheid tussen de invloed van de publieke financiën op resp. de geldstromen en de reële kringloop;
— de noodzakelijkheid te komen tot meer selectiviteit in de financiële politiek;
— de dikwijls voorkomende antinomie tussen de financiële techniek en de psychologisch bepaalde realiteit;
— de wenselijkheid van betere internationale coördinatie.

Zoals reeds gezegd was de deelnemer uit het Westen in feite meer geinteresseerd in de mededelingen afkomstig van de andere zijde. Het algemeen verslag van Dr. O. GADO viel in dit opzicht zeker mee : wetenschappelijke deskundigheid, objectiviteit. De tussenkomsten van deze algemene verslaggever waren bovendien bijzonder openhartig. Het experimentele karakter van vele ingrepen werd openlijk toegegeven o.m. in verband met de financiële

relaties en harmonisatie tussen de landen van het oostelijk blok onderling, de incorporatie van „incentives" ten bate van het bedrijfsleven, de specifieke problematiek van de landbouwsector.

De „groei" blijkt hier minder conceptuele moeilijkheden op te leveren. Centraal staat het plan; in een socialistische maatschappij, uiteraard de concrete belichaming van een monolitische politieke wil. Principieel komen de publieke financiën aldus in een betrekking van onderschikking te staan. Voor westerse oren klinkt dit wel zeer orthodox. In werkelijkheid moet dit beeld wel enigszins genuanceerd worden. Citeren wij in dit verband Dr. GADO zelf: „Within national economic planning, the main task of financing planning is to express in money the incomes of the state and of the individuals arising from the material activities provided for by the plans of the various sectors ... and to ascertain whether the disposable total of resources and the needs expressed in the plans are in equilibrium". Hiermede wordt een ander licht geworpen op de rol van de publieke financiën in een socialistische planeconomie. Dr. GADO wist, uitgaande van deze grondstelling, zowel de organische structuur als de moeilijkheden van de publieke financiën als richtinggevend en controlerend instrument op verhelderende wijze duidelijk te maken.

De formule Oost-West, welke thans bij het Instituut in voege is biedt het grote voordeel dat ieder zijn profijt kan halen uit wat van gene kant overwaait. Moet de steller dezes hier nog aan toevoegen dat het verblijf in de hoofdstad van Hongarije bijzonder aangenaam was ?

A. D.

3. Congres „Sociologie en samenleving".

De Organisatie voor Vlaamse Sociologen heeft op 10 oktober 1964 te Leuven een congres georganiseerd met als thema „Sociologie en samenleving".

Hoewel de O.V.S. inzonderheid tot doel heeft de beroepsbelangen van diegenen die zich met sociologisch onderzoek bezighouden (en in eerste instantie een diploma van licentiaat in de sociale wetenschappen bekomen hebben) te verdedigen en meteen de sociologische werkzaamheden te beklemtonen, werd het nodig geacht dat de O.V.S. een congres op touw zou zetten. In zijn inleiding verantwoordde de voorzitter, W. DUMON, het congresthema. In sociologische middens stelt men vast, dat er een merkelijke discrepantie bestaat tussen het beeld, dat sociologen en niet-sociologen zich vormen over de sociologie, als wetenschappelijke discipline, hetgeen spanningen kan teweegbrengen tussen sociologen en samenleving. Om die reden werd als thema „Sociologie en samenleving" gekozen.

De werkzaamheden van het congres werden in kleine werkgroepen voorbereid; deze hadden tot taak het terrein af te bakenen en de grote lijnen van de referaten uit te stippelen. Deze werkwijze had het voordeel een stevige basis te verschaffen aan de discussies op het congres, die doorgingen in een reeks van gespecialiseerde secties :

A. *Ruimtelijke ordening :* met de behandeling van de rol van de socioloog in de planologie en planning. Inleidingen werden gehouden door : H. BAEYENS

(De socioloog en de planning), J. DHOOGHE (De socioloog in het onderzoek, voorbereidend tot ruimtelijke ordening) en J. ROGIERS-COLLE (De socioloog en de journalist op hetzelfde studieterrein, de grootstad).

B. *Industriële sociologie :* de socioloog in het beleid van onderneming en bedrijf. In deze sectie waren er inleidingen van : A. POLLERS (Sociale ongelijkheid en sociaal beleid : arbeiders en bedienden), P. GEVERS en K. VAN GOETHEM (Vakbondsbeleid t.o.v. de evolutie der arbeiders- en bediendengroep), M. VAN HUNSEL (J. J. A. VAN DOORN's beleidsvoorstellen, vanuit het beleid bekeken).

C. *Middenstand en landbouw :* R. DE SMET (De socioloog in de landbouworganisaties) en R. MAERTENS (De socioloog in de middenstandsorganisaties).

D. *Overheid :* de socioloog in de administratie. Inleidingen werden opgemaakt door H. VAN HASSEL (Sociologie, overheidsbeleid en overheidsdiensten), R. SAEY (De noodzaak van de sociologie in het overheidsbeleid : enkele concrete voorbeelden) en J. VAN HOUTVINCK (Voorstel tot organisatie van het sociologisch onderzoek in openbare diensten).

E. *Onderwijs :* de rol van de socioloog in het onderwijs. L. HUYSE, W. DUMON en R. GOBEL (Nut van de sociologie in het middelbaar en hoger technisch onderwijs) zorgden voor de inleidingen.

F. *Godsdienst :* de rol van de sociologie in de godsdienst. L. VRANCKX had voor deze sectie een inleiding voorbereid.

G. *Politiek :* de rol van de socioloog in de politieke activiteiten. De deelonderwerpen werden behandeld door Y. NUYENS (Feitelijke toestand in de studiedienst van de partijen), W. DE WACHTER (Inbreng van de socioloog) en A. VAN DEN BRANDE (Betekenis van de theoretische sociologie voor de politiek).

In plenaire zitting werd verslag uitgebracht van de werkzaamheden van de verschillende secties.

Tijdens de slotzitting werd een panel discussion gehouden met medewerking van Professor E. LEEMANS en Professor F. VAN MECHELEN. Er was hun verzocht geweest te handelen over vorming en toekomst van de socioloog.

Aan de deelnemers van het Congres werd een ontvangst aangeboden door Mgr De Raeymaeker, vice-rector van de Katholieke Universiteit Leuven, ter vervanging van Mgr Descamps, rector, weerhouden.

J. R. C.

4. De werkzaamheden van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid in 1963.

De Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid (R.M.Z.) heeft zopas zijn negentiende Jaarverslag gepubliceerd, waarin de resultaten van zijn werkzaamheden in de loop van het dienstjaar 1963, afgesloten op 31 maart 1964, worden uiteengezet.

De verrichtingen betreffende de inning en de omslag der bijdragen voor sociale zekerheid, door de R.M.Z. uitgevoerd voor 1963, vertonen dezelfde kenmerken als voor het dienstjaar 1962. Bovendien werd de R.M.Z. voor het

dienstjaar 1963 belast met een nieuwe inning, die merkelijk verschillend geregeld is dan de andere inningen van de Rijksdienst.

De verrichtingen voor dit dienstjaar zijn dan ook voornamelijk gekenmerkt door :

1) een aanzienlijke vermeerdering van de som der te innen bijdragen, in vergelijking met het voorgaande dienstjaar;
2) een nog groter rendement van de inning der bijdragen;
3) een nog versnelde verdeling der ontvangsten onder de centrale instellingen der verschillende sectoren van de sociale zekerheid;
4) het innen van een terugbetaalbare en interest opbrengende bijzondere contributie, die bestemd is voor de betaling der rust- en overlevingspensioenen der werklieden en waarvan de resultaten niet zijn opgenomen in de algemene resultaten van het dienstjaar.

1. *Inningsverrichtingen*

In 1963 hebben de werkgevers een totaal van 48.735,3 miljoen frank aangegeven. In vergelijking met het voorgaande dienstjaar is de vermeerdering aanzienlijk; ze bedraagt 6.008,6 miljoen of 14,1 % der voor 1962 aangegeven bijdragen.

Dit totaal omvat 35.417,2 miljoen aangegeven als bijdragen voor de werkliedenvoorziening, wat 14,4 % meer is dan voor 1962 en 13.318,1 miljoen als bijdragen aangegeven voor de bediendenregeling, wat 13,1 % meer is dan de in 1962 bereikte bedragen. De persoonlijke bijdragen van de werknemers bereiken in dit totaal zowat 12,8 miljard, zegge iets meer dan een vierde en die van de werkgevers ongeveer 35,9 miljard.

De in 1963 ten opzichte van 1962 vastgestelde vermeerdering der aangegeven bijdragen kan voor 14 % worden toegeschreven aan de uitbreiding van het volume der tewerkstelling — dat zelf tevens bepaald wordt door het aantal tewerkgestelden en door de omvang van hun arbeidsprestaties in verband met de conjunctuur —, voor 50 % aan de verhoging van het bezoldigingspeil, voor 22 % aan de verhoging van sommige bijdragevoeten, voor het overige ten slotte aan de wijzigingen van de „loongrenzen" — welke de maximumbezoldiging aangeven waarop bepaalde bijdragen worden berekend die in 1962 werden ingevoerd en dus slechts tijdens een gedeelte van dit jaar van toepassing waren, maar die integendeel gans het dienstjaar 1963 hebben beïnvloed.

2. *Rendement van de inning.*

Op 31 maart 1964, datum van afsluiting der verrichtingen van het dienstjaar 1963, waren 98,6 % der door de werkgevers voor dat dienstjaar aan de R.M.Z. verschuldigde bijdragen geïnd, wat een hoger percentage is dan dat voor het dienstjaar 1962 (98,2 %) of voor enig ander dienstjaar.

Op de achterstallige bijdragen voor de vroegere dienstjaren werden in 1963 nagenoeg 864,4 miljoen naverkregen, dank zij de stelselmatige navorderingsmaatregelen. Zodat bij het afsluiten van het dienstjaar 1963 het globaal

bedrag der na te vorderen achterstallen nog slechts 0,6 % vertegenwoordigt van het totaal volume der sinds 1945 te ontvangen bijdragen, dat 448,9 miljard bereikt; dit percentage is het laagste dat sinds de oprichting van de R.M.Z. is bereikt.

Zo men anderzijds het probleem van het rendement der inning niet meer beschouwt vanuit het standpunt der instelling die de bijdragen int, maar wel onder opzicht van de geldmiddelen welke worden ter beschikking gesteld van de instellingen die de voordelen der sociale zekerheid verstrekken, moet er, om de werkelijk door de R.M.Z. bereikte resultaten te beoordelen, worden rekening gehouden met het feit dat de bedragen, welke de R.M.Z. ontvangt als bijdrageopslag en nalatigheidsinterest ten laste van de in gebreke blijvende werkgevers, juist zoals de bijdragen onder die instellingen worden verdeeld. Voor de negentien jaar werking van de Rijksdienst bedraagt het inningstekort voor die instellingen 0,26 % van de totale som der te ontvangen bijdragen. Voor die negentien jaar samen en voor iedere 100 F aan bijdragen kon de R.M.Z. aan de betrokken instellingen dus 99,74 F uitkeren, wat een inningstekort van 26 centiemen per 100 F betekent.

3. *Verdelingsverrichtingen*

In de loop van 1963 heeft de R.M.Z. het ritme der verdeling van zijn ontvangsten aan de instellingen, welke de voordelen der sociale zekerheid verstrekken, in vergelijking met het vorig dienstjaar nog versneld, door hen op de hen toekomende aandelen voorschotten toe te kennen, die steeds meer de dagelijks binnengekomen en voor de verdeling beschikbare sommen benaderden. Die versnelling blijkt inzonderheid uit het feit dat het gemiddeld dagelijks beschikbaar tegoed van de R.M.Z. bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, dat voor het dienstjaar 1962 nog 63,2 miljoen bereikte, in 1963 slechts 6,3 miljoen bedraagt.

De aandelen welke op de globale ontvangsten van de R.M.Z. verschuldigd zijn aan deze instellingen, waren voor het dienstjaar 1963 de volgende :

Ouderdom en vroegtijdige dood	13.481,9 miljoen frank
Ziekte-invaliditeit	9.388,8 miljoen frank
Werkloosheid	2.811,7 miljoen frank
Kinderbijslag	14.398,9 miljoen frank
Jaarlijkse vakantie	5.977,1 miljoen frank
Bestaanszekerheid in het bouwbedrijf	1.227,8 miljoen frank
Varia	10,2 miljoen frank

De aldus in 1963 door de R.M.Z. verdeelde bedragen omvatten niet de sommen die in de hem aangegeven bijdragen opgenomen zijn maar rechtstreeks door de werkgevers aan de pensioenkassen voor bedienden werden gestort (1.371,4 miljoen); ze vertegenwoordigen inderdaad de ontvangen bijdragen (47.283,0 miljoen), min de werkkosten van de instelling (146,4 miljoen), plus de ontvangen bijdrageopslagen en nalatigheidsinteresten door de bijdrageschuldige werkgevers gestort (158,4 miljoen) en de interesten op belegde fondsen (1,4 miljoen).

4. *Werkkosten*

De werkkosten van de R.M.Z. bedroegen 146,4 miljoen in 1963. Ze omvatten voornamelijk de bezoldigingen van het personeel — op grond van dezelfde weddenschalen als voor het Rijkspersoneel —, de kosten voor mechanografie en de gerechtskosten. In percentage van de geïnde bijdragen uitgedrukt, blijven ze op hetzelfde peil als in 1962, d.w.z. 3,1 op duizend.

5. *Bijzondere verrichtingen*

a) Het innen der pensioenbijdragen der niet aan de besluitwet van 28 december 1944 onderworpen handarbeiders, door de Rijksdienst uitgevoerd voor rekening van de Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen, vertegenwoordigt in 1963 een inkomstenbedrag van nagenoeg 141,3 miljoen, tegen 124,9 miljoen in 1962.

b) De nieuwe en tijdelijke inning, waarmede de R.M.Z. werd belast, is die der bijzondere contributie voor de vóórfinanciering van het rust- en overlevingspensioen der werklieden. Die contributie, welke in 1963 gelijk was aan 1,5 % der werkliedenlonen, is verschuldigd door de werkgevers die op 30 juni tenminste tien aan de besluitwet van 28 december 1944 onderworpen werknemers in dienst hebben. Ze brengt een jaarlijkse interest van 4,5 % op, waarvan de eerste jaarlijkse vervaldag op 1 april 1964 werd vastgesteld en zal vanaf 1 juli 1966 door de R.M.Z. in zes jaarlijkse stortingen aan de betrokken werkgevers worden terugbetaald; tevens kunnen er verzilverbare getuigschriften voor afgeleverd worden.

De voor het dienstjaar 1963 door de R.M.Z. als bijzondere contributie geïnde sommen bedragen 1.264,6 miljoen en vertegenwoordigen inschulden der werkgevers waarvoor op 31 maart 1964 22.203 inschrijvingsrekeningen bestonden, terwijl de op 1 april 1964 eisbare en door de R.M.Z. aan de werkgevers te betalen interestlast 29,0 miljoen beliep.

6. *Statistieken*

Het verslag geeft ook al de door de Rijksdienst opgemaakte statistieken die het aantal in elke bedrijfstak werkende ondernemingen aanduiden, alsook hun omvang naar het aantal tewerkgestelde personen en hun geografisch ligging. Die statistieken omvatten eveneens de indeling der werknemers, zo werklieden als bedienden, zo mannen als vrouwen, in functie van diezelfde op verschillende wijze gecombineerde statistische kenmerken, het globale volume van hun arbeidsprestaties en van hun bezoldigingen naar de bedrijfstak; verder geven ze het peil der gemiddelde dag- of maandverdiensten van die werknemers aan naar de bedrijfstak, de grootte van de onderneming en haar ligging. Een nieuwe statistiek, opgesteld naar bedrijfstak en naar bestuurlijk arrondissement, geeft voor 1963 de werkgevers- en werknemersbijdragen aan die bij de R.M.Z. werden aangegeven.

Het verslag behelst ten slotte een overzicht der geldelijke tegemoetkomingen van het Rijk in het budget der sociale zekerheid, welke voor het beschouwde jaar 15,3 miljard bedragen en besluit met een hoofdstuk dat aan een bondige samenvatting van de laatste vijf jaar is gewijd.